

Citation style

Boubín, Jaroslav: Rezension über: Milada Homolková / Michal Dragoun (eds.), *Tabule staré a nové barvy Mikuláše z Drážďan ve staročeském překladu*, Praha: Scriptorium, 2016, in: *Český časopis historický*, 2018, 1, S. 289-290, DOI: 10.15463/rec.1256102507

český časopis historický

copyright

This article may be downloaded and/or used within the private copying exemption. Any further use without permission of the rights owner shall be subject to legal licences (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

dinandem korespondovali Zikmund, Václav IV. i královna Žofie. Případ je českému čtenáři sice již znám z článku B. Baďury v Táborském archivu 7,¹ nicméně Paravicini jej zasazuje do širšího rámce. O případných dalších dopadech této cesty se neví nic určitějšího, předpokládá se, že šlo o pouť k Svatému hrobu. A tu třeba uvést, že autor zde i jinde hodnotí příslušné písemnosti s akcentem na jejich archivní dochování, což je velmi důležitý aspekt, který zdaleka ne vždy bývá literaturou reflektován, ač by jeho vzetí v úvahu nás zbavilo lecjaké literaturou tradované fikce.

Jednoznačným bohemikem je rozbor dokumentace známé cesty Lva z Rožmitálu ve službách krále Jiříka v letech 1465–1466 (s. 289–353 a 582–586). Zde stál Paravicinimu ku pomoci Martin Nejedlý, sám autor důležitých prací o této problematice. Autor tu krok za krokem probírá, ba přímo rozpitvává jednotlivé písemnosti, stanovuje deperdita a upozorňuje na možné souvislosti s diplomatickými (v obou významech) zvyklostmi doby. A posléze je snad ještě třeba uvést stati o vratislavském patricijském synku Mikuláši z Popplau, jenž byl sice cestovatelsky zaměřen mimo Českou korunu, nicméně také on předal svá doporučení Vladislavu II. v Kutné Hoře (s. 530).

Knihu uzavírá zmíněný již registář citovaných písemností a pak zejména gigantický (s. 621–754) petitem tištěný seznam literatury a tištěných pramenů. Tu lze snad vytknout, že při konečné redakci nebylo vždy přihlédnuto k úpravě citací v poznámkách, kdy totiž při jejich zkráceném uvedení (zejména pak u vícečetných autorů) není vždy

hned patrné, k jaké práci se odkaz vztahuje. Ale v kontextu velké přínosnosti anotované publikace tato poznámka zcela zaniká. Méně to platí už o výše zmíněné neexistenci rejstříku.

Ivan Hlaváček

Milada HOMOLKOVÁ –
Michal DRAGOUN (edd.)

*Tabule staré a nové barvy Mikuláše
z Drážďan ve staročeském překladu*

Praha, Scriptorium 2016, 416 s.,
ISBN 978-80-88013-41-9.

Příprava faksimile Jenského kodexu, který bylo vydáno v roce 2009 a o němž bylo následně referováno i na stránkách tohoto časopisu, obrátilo znovu ve zvýšené míře pozornost řady odborníků k jednomu z nejvýznamnějších spisů raného husitství – k tzv. *Tabule veteris et novi coloris* Mikuláše z Drážďan. Tento spis byl zprvu sice napsán latinsky, dočkal se však i českého překladu a v jeho rámci i pozoruhodného obrazového doprovodu, který mu dodal specifický charakter a přetvořil ho v dílo mimořádné polemické účinnosti, na jehož důrazném argumentačním vyznění se rovnocennou měrou podílela složka textová i obrazová. Hned zde je nutno uvést, že hlavním kladem nyní publikované edice staročeského překladu Mikulášových *Tabulí*, která v jistém smyslu navazuje na vydání výše zmíněného faksimile, je skutečnost, že toto vydání náležitě zohledňuje obě zmíněné složky. Není to ovšem zdaleka klad jediný.

Textovou část edice, přinášející znění obou rukopisných dochování traktátu z Jenského kodexu a Göttingenského rukopisu, zohledňující navíc i latinskou verzi díla vydanou Howardem Kaminským, vzorným

1 Srov. Bohumil BAĎURA, *Styky mezi Českým královstvím a Španělskem ve středověku*, Táborský archiv: sborník Státního okresního archivu v Táboře 7, 1995, s. 5–87.

způsobem zpracovaly Milada Homolková a Kateřina Voleková ve spolupráci s Hanou Kreisingerovou, Zuzanou Lukšovou, Markétou Pytlíkovou a Andreou Svobodovou. Její obrazovou část pak uživatelům zprostředkovává rozsáhlá příloha, přinášející kvalitní reprodukce všech folií obou rukopisů, na nichž jsou *Tabule* obsaženy.

Tyto dvě části tvoří jádro i většinu zmíněné publikace, důležité místo v knize ovšem zaujímají i připojené stati, mapující různé aspekty vydávaného díla. V jejich čele stojí precizní rozbor širšího historického kontextu, do něhož Mikuláš vstoupil svými *Tabulemi*. Petr Čornej tu předložil obraz radikalizace raného husitství zvláště v letech 1408–1414. Autor postihl základní vývojové peripetie a proměny a z tohoto úhlu pohledu vyzdvihl dobový význam Mikulášova pojednání, které v nápadité kombinaci s obrazovým doprovodem dokázalo pregnančně sumarizovat husitský reformní program a přispělo k životnosti a ozvučnosti radikálního husitismu. Detailněji k vydávanému traktátu, respektive především k jeho původnější latinské verzi obrací pozornost v následující kapitole Petra Mutlová. Ta se zabývá i nejasnostmi v jeho kompozici a uspořádáním jednotlivých „tabulí“. Tyto otázky nabývají na zvláštní důležitosti proto, že ani editorovi latinského spisu, vydaného Howardem Kaminským před zhruba padesáti lety, se je nepodařilo vyřešit k obecnější spokojenosti.

Důkladná kodikologická analýza z pera Michala Dragouna se poté soustřeďuje především na oba středověké kodexy, v nichž se české znění Mikulášových *Tabulí* zachovalo; hlavní důraz je přitom věnován otázkám co nejpresnější datace vzniku obou rukopisů. Mezi ostatními kapitolami knihy dokáže řadou nápaditých postřehů silně zaujmout

výborný příspěvek Milady Studničkové, analyzující obrazovou složku staročeského zpracování *Tabulí*. Nejrozsáhlejší studií v publikaci je však vcelku přirozeně ta, která má zároveň nejužší vztah k připojené edici: Milada Homolková a Kateřina Voleková podrobně sledují různé aspekty zápisu textu staročeských *Tabulí* (včetně strukturních rozdílů oproti latinské verzi díla), a to spolu s jeho stránkou ortografickou, gramatickou a lexikální. Soubor statí je poté završen důkladnou reflexí biblických citátů v rámci *Tabulí* a jejich vztahu k českému biblickému překladu; jejími autorkami jsou Kateřina Voleková, Markéta Pytlíková a Milada Homolková. Práci desetičlenného týmu tak vznikla vzorová edice a závažná monografie o jednom z patrně klíčových a interpretačně nejzajímavějších (nejenom) literárních děl raného husitství, které svou účinností neztratilo ani o mnoho desetiletí později.

Jaroslav Boubín

Christian HESSE – Regula SCHMID – Roland GERBER (Hg.)

Sara Steffen und Corina Liebi (Red.)

Eroberung und Inbesitznahme.

Die Eroberung des Aargaus 1415

im europäischen Vergleich

Ostfildern, Jan Thorbecke Verlag 2017,

VIII + 311 s. s řadou mapek a vyobr.,

ISBN 978-3-7995-1243-5.

Sborník věnuje pozornost široce rozevřenému fenoménu anektování konkrétního teritoria silnějším sousedem. Impulzem k tomu se stalo kulaté, šestisté výročí podrobení si dotud habsburského teritoria v Aargau švýcarským Spříšeženstvem vedeným zejména jeho předním členem, totiž městem Bern. Nešlo ovšem jen o jednorázový vojenský